

Lyabild-Skovby Landvindingslag

Formand Svend Michelsen beretter

Lagets område dækker arealerne på Pøl og omkringliggende lave arealer, hvilket ligger så lavt, at de dårligt kan dyrkes, hvis ikke vandet pumpes ud i havet. Cirka halvdelen af sommerhusene i skovmoseområdet ville få alvorlige problemer, hvis vandet ikke blev pumpet væk. Før i tiden blev Pøl brugt som fællesgræsning for egnens heste og kreaturer. Ifølge gamle protokoller har der været flere til- løb til at afvande området, men først i slutningen af trediverne kom der gang i sagerne. Sidste gang havet for alvor oversvømmede Pøl var i 1941, hvor den nye pumpestation blev sat under vand. Det er derfor den i dag er i to etager. Motorerne til pumperne måtte hæves, så det ikke kunne gentage sig. Da diget, grøfter og kanaler var færdige,

blev området fræsset så markerne kunne dyrkes eller lægges ud med græs. I dag er der ikke mange kreaturer tilbage på Pøl, nogle marker dyrkes, andre ligger som brak eller bliver brugt til heste.

Digelagets opgave er at sørge for, at kanaler og grøfter slås og renses op årligt. Samt sørge for at pumpestationen er helt i orden. Diget og kystsikringen er også lagets ansvar. Den daglige pasning af pumperne, der yder 42 m³ i minuttet, udføres af folk fra kommunen.

Sidste gang vi havde rigtige alvorlige skader på diget og kystsikringen var i nytåret 1978-79. Da kom der skader for 1,3 mill. kr. og dette kunne laget ikke betale selv, så enden blev, at laget betalte 1/3, amtet 1/3 og staten 1/3.

For ikke at komme i den situation igen, blev der lavet en ny partsfordeling. Nu var der jo kommet en hel masse sommerhuse som er afhængige af, at området bliver afvandet og at havet bliver på den rigtige side af diget. Fordelingen af lagets indtægter er nu sådan,

at sommerhusene mest betaler kystsikringen, og landbruget mest afvandingen. Efter denne nye partsdeling har laget en rimelig økonomi, og har år efter år udbygget kystsikringen. Diget der er 3,2 km langt skal have en højde på 3,5 m over havet. Da der i årenes løb har været en del slid på diget, har vi påbegyndt en renovering af diget til 3,7 m over havet.

Lagets bestyrelse består af 5 medlemmer, 2 fra landbruget og 3 fra sommerhusområdet. Tilsyn med laget og føring af regnskabet udføres af amtet.

hp.

Prokopek på besøg i Lysabild

Torsdag den 2. marts kl. 19.30 har Åben Skole storkommunen på dagsordenen. Borgmester Jan Prokopek Jensen har lovet at prøve at friholde sin kalender for møder, for at komme og fortælle os om den nye struktur i storkommunen og naturligvis

også de visioner han har som borgmester for Ny Sønderborg kommune.

- Hvad betyder det for den almindelige borger?
- Hvor skal de gå hen?
- Hvad med landdistrikterne?

Mødet starter med generalforsamling for Landsbyrådet. Hvis du vil være med til fællespisningen i skolekøkkenet kl. 18.30, skal du huske at tilmelde dig senest tirsdagen før til **Erling Junker på tlf. 7440 4927** – og husk at medbringe tallerken,

glas og bestik. Det koster 30 kr. at spise med.

Du kan læse mere om Åben Skole på www.lysabil-skole.dk under Åben Skole.

Borgmester
Jan Prokopek Jensen

Masser af ideer til fælles weekend

Det væltede ind med gode ideer, da foreningerne var samlet for at "brainstorme" om en fælles aktivitetsweekend i maj/juni: Forårsklassiker inden for løb, Vild med Dans-konkurrence og gospelgudstjeneste i det fri, for bare at nævne et par af ideerne.

ben, Jan Brodersen, der både er spejder og brandmand, og Erling Junker fra Landsbyrådet.

God oplevelse for hele familien
Deltagerne i mødet fastslog hurtigt, at det ikke er det vigtigste, at der tjenes mange penge på weekenden. Det vigtigste er i første omgang at få noget godt stablet på benene, som måske kan gå hen og blive en succes. Aktiviteterne skal være tilrettelagt, så det bliver en god oplevelse for hele familien.

Målet er at

- styrke sogneånden
- foreningerne får lejlighed til at "vise flaget"
- Lysabild Sogn sættes på landkortet

Fra atletikstævne til gospelgudstjeneste

Foreningerne havde hver især

bud på, hvad de kunne "stille med", og der er nok at gå i gang med for arbejdsgruppen. For eksempel atletikstævne, forårsklassiker inden for løb, sognedyst mod de øvrige sogne i Sydals, cykelløb, teater, diverse spil og lege, demo-brandslukning, genoplivning af LSG's skydetelt, Vild med Dans-konkurrence og gospelgudstjeneste i det fri.

Forsinket møllehat

Som tidligere omtalt i Lokalbladet skulle vindmøllen ved Vibæk have fået en "ny hat på" i løbet af efteråret. Men arbejdet er forsinket på grund af travlhed i møllebyggerens værksted. Ved redaktionens afslutning forelå der ingen ny dato for opsætningen af møllehatten, som bygges hos møllebygger John Jensen i Vig på Sjælland.

Nyt fra foreningerne

Fastelavnsfest hos spejderne

Spejderne holder igen i år fastelavnsfest, søndag den 26. februar kl. 14 ved spejderhytten. Vi skal naturligvis slå katten af tønden, i 3 aldersklasser, med alt hvad dertil hører. Desuden skal vi lege gamle fastelavnslege. Der er efterfølgende kaffe/sodavand og boller til alle – både børn og voksne.

Vi håber mange vil møde op og være med – både spejdere og ikke spejdere. Vi håber også at alle, også de voksne, vil klæde sig ud. Det gør det hele lidt sjovere – og det er jo det, det drejer sig om, at vi kan være sammen og have det sjovt omkring de gamle traditioner. Det er gratis at være med – Spejderne giver kaffen.

Forældre søges ... til bestyrelsesarbejde

I begyndelsen af februar måned afholder LSG deres årlige generalforsamling i fodboldafdelingen. Denne gang vil den 5 mands store bestyrelse gerne "slå et slag" for at få nogle forældre fra ungdomsafdelingen ind i bestyrelsen.

Formand Sanne Asmussen vil gerne opfordre ungdomsafdelings forældre til at melde sig som nye bestyrelsesmedlemmer. "Vi har god tilslutning til børne- og ungdomsrækkerne og vi vil gerne have forældrene med i bestyrelsesarbejdet. De kender jo børnene og ved hvilke interesser de har – og det er en vigtig ting i et bestyrelsesarbejde, og et godt udgangspunkt for at bevare et aktivt foreningsliv", fortsætter Sanne Asmussen.

Et område som en kommende bestyrelse iflg. Sanne Asmussen helt klar vil skulle forholde sig til er, hvilke tiltag der skal tages for at kunne bevare flere børne- og ungdomshold i LSG's eget regi. I det forløbne år har der været et ganske udmærket samarbejde mellem HUI og LSG omkring drengereækkerne, men det ville have været rart at rækkerne stadig havde hørt hjemme i vores lokale fodboldklub.

Hør mere om bestyrelsens arbejde, brug muligheden for at komme i LSG's fodboldbestyrelse og vær med til at præge beslutningerne i dit barns fodboldklub: **Torsdag den 9/2 kl. 19.00 i klubhuset.**

Vandretur i foråret

Det går mod forår, og vi skal ud og have motion i naturen og nyde den friske luft. **Lørdag den 4. marts kl. 10** fra parkeringspladsen ved Saruphav, hvorfra turen går til Lysabildskov.

Vi går langs kysten og tilbage ad landevejen. Medbring drikkevarer og andet godt til små pauser undervejs.

Vi ses.
Venlig hilsen Landsbyudviklingsgruppen, **Per Andersen** tlf. 7440 7765

Lysabild Sognehistoriske Forening

Lysabild Sognehistoriske Forenings arkiv har åbent den første torsdag i måneden kl. 18-20 eller efter aftale med arkivleder **Bent Bonfeld** tlf. 7440 7782. Arkivet holder til på Lysabild Skole.

Deadline for næste nummer af LokalBladet er **2. marts 2006**

LokalBladet

Tlf: 7440 4399 - Fax 7440 4369
E-mail: jane.andresen@adslhome.dk

Redaktionen:
Helle Pedersen, Ansv. redaktør
Tina Sahl Lydixsen, Jane Andresen,
Tryk: Als Offset, 7447 1448

Bladet udkommer medio januar, marts, maj, august, oktober, og ultimo november i 800 eksemplarer, der postmødes til sognets beboere.

Har du ikke modtaget LokalBladet ring på tlf: 7440 4927

Repræsentanter fra foreningerne i Lysabild-området er enige om, at der skal arbejdes videre med ideen om at lave en fælles aktivitetsweekend i maj/juni 2006. Det skete på et møde før jul. Der er nedsat en arbejdsgruppe, som kommer med forslag til dato, indhold og evt. navn. I arbejdsgruppen deltager Eva Carstensen fra Åben Skole, én fra LSG Gymnastik og atletik, Rikke Dahl fra Løbeklub-

Vi bygger dyrevenlige stalde for sønderjysk landbrug
-kreative indretningsforslag udarbejdes uden beregning!
Kontakt os venligst herom på tlf. 7441 5609

SYDJYSK AGRO ANLÆG A/S
KALLEHAVE 4
HØRUPHAV
6400 SØNDERBORG
FAX: 7441 5880
www.sydjysk-agro.dk
e-mail: post@sydjysk-agro.dk

Radio ALS
-sender alt det du kan li' at høre på 88,0 og 107,0 MHz
www.radioals.dk

Serviceproblemer?
Ring til din el-fagmand:
K. JOHANSEN - EL HJØRNET I CENTRUM
V/G. BERNECKER
KEGNÆSVEJ 22 · LYSABILD · 6470 SYDAL · TLF. 74 40 43 41

Sovs så englenerne synger

De slog alle rekorder på Lysabild Skole den 15. december

Der var 250 børn og voksne til juleafslutning i Åben Skole. 55 kg flæsksteg, 60 kg kartofler, 21 kg rødkål, og 25 liter sovs mættede de mange munde. Der var flæskestege i samtlige ovne på skolen, i skolekøkkenet, lærerværelset og SFO'en, så der var en liflig duft på hele skolen. Kartofflerne blev skrællet af villige hjælpere i SFO'en, børnehaven og private folk (stor tak til dem).

Og sovsen kunne vor mor ikke have lavet bedre. Den bliver der snakket meget om i Lysabild og omegn. Efter aftensmaden havde fire af skolens klasser arrangeret diverse aktiviteter med dåsekast, familiefotoværksted, tombola, sang og spil. Og så var der selvfølgelig kaffe og lagkage m.m. – næsten sønderjysk kaffebord.

Otte år med stor tilslutning

De sidste 8 år har Åben Skole gruppen lavet fælles juleafslutning for skolen, børnehaven og foreninger med meget stor tilslutning.

250 deltagere er det maksimale deltagerantal, for ellers kan folk ikke sidde samlet og spise, siger Eva Carstensen, der er én af arrangørerne.

Skoleklasserne er meget aktive

Men det er ikke kun til juleafslutningen, at der er stor opbakning til Åben Skole arrangementet.

Torsdag den 8. december lavede 3. klasse mad til 150 gæster i Åben Skole, og så spillede de teater for gæsterne bagefter. Åben Skole gruppen fortæller, at der er en fantastisk stor

opbakning, når det er en skoleklasse, der laver mad.

For det er ikke kun forældrene, der bakker op. Det er også bedsteforældrene, der møder op.

Lav mad og scor kassen

Det er muligt for alle foreninger, interessegrupper, skoleklasser m.fl. at melde sig til at lave mad i Åben Skole. Man bestemmer selv menuen – og tjener lidt til kassen på det overskud, der måtte være. På Lysabild Skoles hjemmeside, kan man holde øje med, hvem der laver mad de resterende torsdage frem til sæsonafslutningen den 16. marts. Der er ledige datoer den 19. og 26. januar, og 23. februar samt den 16. marts.

Tjek det på www.lysabild-skole.dk. Klik på Åben Skole.

Ikke kun for skoleklasser

Og som sagt er det ikke kun forbeholdt skoleklasser, så hank op i din interessegruppe, dit udvalg eller naboerne i dit kvarter og meld jer til at svinge gryderne i skolekøkkenet. Der er denne vinter tilmeldt 25 faste gæster, som kommer hver eneste torsdag for at spise med. Ring til én fra Åben Skole gruppen og hør nærmere:

Ellen Skov tlf. 7440 4610
Erling Junker tlf. 7440 4927
Eva Carstensen tlf. 7440 4285

Det var en ganske voldsom opvask efter julemiddagen. Der skal nogle gryder og stegepander til, når der laves mad af 55 kg flæsksteg, 60 kg kartofler, 21 kg rødkål og 25 liter sovs.

Gaveregn i Juniorklubben

Juniorklubben holdt juleafslutning med manér, hvor samtlige 60 børn fik en julegave.

– Vi har bestemt at de ikke må koste mere end 10 kr. stykket, så det er lidt af en opgave at finde 60 gaver, men det lykkedes

hvert år, siger Laila Lyck fra Juniorklubben. Ungerne bliver bare så glade, og skulle der være en enkelt, som ikke lige kan bruge gaven, så finder de selv ud af at bytte indbyrdes. Eet af juniorklubbens nye til-

tag er et nyindkøbt karaokeanlæg. Der er rift om mikrofonerne hver eneste aften, og hvem ved, om der gemmer sig en kommende sangstjerne i Juniorklubben.

Det er næsten ærgerligt at der ikke er lyd på billedet, for der var rigtig gang i karaokeanlægget, da Lokalbladet var på besøg i Juniorklubben.

Der er også plads til dig

I Åben skole er der mulighed for at benytte sløjdløkalets faciliteter hver torsdag kl. 19.30. Hvis du skal have gode råd til et kuldsejlet eller nyt projekt, kan du spørge Jørgen Opstrup, som er tilstede og er ansvarlig for "Åben Sløjdløkalet". Der er god plads i lokalet, da der endnu kun er få, der har benyttet sig af tilbuddet. Der er også sørget for kaffe og kage, som kan købes af Åben Skolegruppen for en ti'er. Der er imidlertid ikke Åben Sløjdløkalet den 19. januar,

men på torsdag den 26. januar er vi klar igen.

Her er Jeppe Agerholm i gang med at samle et fuglebræt i Åben Sløjdløkalet. Da Lokalbladet var på besøg, blev der også produceret børnemøbler. Du skal bare medbringe træ og øvrige materialer til dit projekt, så kan du låne værktøjet og faciliteterne i sløjdløkalet – og tilmed få gode råd.

Aktivitetskalender

Dato Aktivitet

Januar 2006

- 19. Fællesspisning
- 24. Lysabild Sogn's Efterløn- og Pensionistforening holder generalforsamling kl. 14,00 i klubhuset,
- 25. Generalforsamling i Lysabild Sognehistoriske Forening kl. 19.30, på Lysabild Skole.
- 26. Fællesspisning, sløjdsalen + Juniorklub åben.
- 31. Valgmøde med orientering om skolebestyrelsesvalget afholdes i Lysabild Skoles fællesrum kl. 19.30

Februar

- 2. Skolefest på Lysabild Skole. Ingen fællesspisning
- 9. Fællesspisning, sløjdsalen + Juniorklub åben. Generalforsamling i fodboldafdelingen. kl. 19.00 i klubhuset. ✓
- 20. Vibæk møllerne's støtteforening afholder generalforsamling, kl. 19,30 i klubhuset ved Lysabild Skole.
- 23. Fællesspisning, sløjdsalen + Juniorklub åben.
- 26. Spejderne holder fastelavnsfest kl. 14, ved spejderhytten. ✓
- 28. Lysabild Sogn's Efterløn- og Pensionistforening Demonstration v/Bio Teknik af sengetøj m/magnetfelt kl. 14,00 i klubhuset.

Marts

- 2. Fællesspisning, sløjdsalen åben. Generalforsamling Landsbyrådet. Prokopek på besøg kl. 19,30. ✓
- 4. Vandretur i foråret, kl. 10 fra Saruphav. ✓
- 9. Fællesspisning, sløjdsalen + Juniorklub åben.
- 16. Fællesspisning. Sæsonafslutning, sløjdsal åben.
- 22. Kræftens Bekæmpelse Sydals afholder generalforsamling kl.19.30. I klubhuset ved Lysabild Skole.
- 21. Lysabild Sogn's Efterløn- og Pensionistforening Hyggeeftermiddag i klubhuset evt. med fælles spisning.

✓ = Se omtale her i bladet

12 landbrug blev flyttet flere kilometer væk

På få år flyttede 12 gårde fra Neder Lysabild til Lysabildskov

Året er 1779

Det siges, at bønderne i Neder Lysabild ved lodtrækning havde valgt hvilke gårde, der skulle brydes ned og flyttes ud til Lysabildskov. De resterende gårde skulle hjælpe udflytterne med byggematerialer og formentlig også penge. Udflytterne fik desuden skattefrihed for den nybrudte jord. I Lysabildskov etablerede de sig med et mere effektivt jordbrug, hvor jorden lå tæt ved gårdene. De 12 gårde ligger der stadig på adresserne Søen 1-3, 2-4, 6-8, Gammel Pøl 6, 8-10, Skovforten 3-5, 6, 13-15, Humbæk 2 og Klapledet 3-5, 4, 7-9. Når der ofte er to husnumre knyttet til gården, skyldes det, at der også blev opført en aftægtsbolig.

Spektakel i fællesskabet

Bønderne i Neder Lysabild var ikke de eneste, der flyttede gårdene ud fra landsbyfællesskabet i 1700-tallet. En lov fra 1766 muliggjorde, at der ved 2/3 flertal i landsbyen kunne ske en udflytning fra landsbyfællesskabet. Vi har desværre ingen kilder, der kan fortælle os, hvorfor bønderne var trætte af driftsfællesskabet i Lysabild. Men fra andre steder i landet ved vi, at fællesskabet havde ulemper. I jordarbejdet skulle alle vente på alle, og græsningen blev dårlig, fordi gødningen blev brugt hjemme på gårdens egen toft. Pløjningen var desuden vanskelig, fordi hesten og ploven ofte skulle vende i en forager, hvor der var sæt.

Og det kom der selvfølgelig meget spektakel ud af. Løsningen blev derfor udskiftning af jorden, så gården kom med jorden, så at sige.

Landsbysamfund i Lysabildskov

Det var ikke kun bøndergårde, der blev bygget i Lysabildskov. Med tiden blev der udstykket fra ejendommene. Der kom bl.a. en mølle på Skovforten 9-11. Desuden adskillige kådnerhuse. Kådnerne var det nederste lag i det hierarkiske landbrugs-samfund. De havde bare et lille hus, eventuelt med et lille stykke jord, og arbejdede hos gårdbønderne, eller tjente til foden på anden vis.

Ved udflytningen betingede bønderne sig, at der kom en skole og en smedje i Lysabildskov. Smedjen (Skovforten 2) fungerede dog som et værksted til fælles afbenyttelse. Først i 1860 fik man "egen smed". Skolen (Skovforten 4) blev straks etableret ved udflytningen og fungerede frem til 1966. Udflytterne skabte i slutningen af 1700-tallet et nyt lokalsamfund i Lysabildskov med egen identitet og fællesskab. Og den dag i dag har egnen et fællesskab, som blandt andet markeres ved midsommer, hvor beboerne i Lysabildskov samles omkring Skt. Hans-bålet.

(Kilde: Bogen om Lysabildskov. Udgivet ifm. udflytterjubilaet i 1979 af beboerne i Lysabildskov. I bogudvalget var Kirsten Jørgensen, Søgård, Peter Jørgensen, Skovgården, og Hans J. Hansen, Møllegården. Red: Viggo Vandkær Thomsen. Bogen er desværre udsolgt. tl.

Kildgaard, Humbækvej 2

www.cykelcentrum.dk . Tlf. 7442 5253

CykelCentrum

Alsqaade 2 . 6400 Sønderborg . tlf. 7442 5253

Restaurant & Grillbar Drejby StrandCafé Kegnæsvej 85, Sydals ~ <http://www.drejby-strandcafe.dk>

Drejby StrandCafé
7440 5004

Mandag og Tirsdag: Lukket
Onsdag, Torsdag og Fredag kl. 15 - 21.30
Lørdag kl. 12 - 22
Søndag kl. 12 - 21
Uge 43 og 44: Lukket
Fra 19. december og hele januar: Lukket

Andelskassen

sammen kan vi mere

Tandslet • Høruphav • Sønderborg